

3. vydání

květen 2026

KROKY

Jarní nadílka

Obsah

SLOVO ÚVODEM.....	2
LUČNÍ PRINCEZNA	3
VLÁDCI OCEÁNŮ, KTEŘÍ PAMATUJÍ DINOSAURY	6
ROZHOVOR S PANÍ DOLEŽALOVOU	11
ŠKOBRTY	13
KŘÍŽOVKA	14

Slovo úvodem

Milí čtenáři,

právě se Vám dostalo do rukou již třetí vydání našeho školního časopisu Kroky.

Přestože se jaro již pomalu přehouplo v léto, přicházíme s nadílkou jarního čtení, ať už pro zpestření posledních jarních dnů či jako ohlédnutí za těmi předchozími. Můžete se těšit na příhodu z rozkvetlé louky, fascinující svět žraloků či křížovku ideální pro jarní lenošení. Věříme, že Vám alespoň některý z článků vykouzlí úsměv na tváři a dopřeje klid v každodenním shonu.

Také bychom Vám v tomto díle rádi představili zcela novou satirickou přílohu Škobrtý. Ta vznikla na základě inspirace jedním z našich předních spisovatelů a novinářů, Karlem Havlíčkem Borovským. Ten, jako zakladatel české satiry, přispíval např. do příloh Šotek či Žihadlo, a právě tato satirická příloha časopisu Včela se stala předlohou pro tu naši. Doufáme, že Vás náš první epigram nejen pobaví, ale také donutí alespoň k chvilkovému zamyšlení.

Na závěr už stačí snad jen popřát příjemné prožití posledních jarních dnů plných sluníčka a pohody a my se na Vás budeme těšit opět po prázdninách u dalšího vydání.

Vaše redakce

Luční princezna

Zima se již pomalu schylovala ke svému sklonku a vládu nad celičským světem nesměle přebíralo jaro. Příroda vyměnila své těžké sněhové duchny za zelené závoje z listoví, jež se třepotaly v lehkém vánku, a nezbedné sluneční paprsky vylákaly na svět sněhobílé sněženky. Bledé bledulky se svým příchodem také neotálely a pod jemným pohlazením sluníčka rychle chytaly bronz.

Ledové květy na oknech byly postupně vystřídány i dalšími voňavými květinami na lukách a v hájích a na jedné z nich se za ranního rozbřesku v záři ospalých slunečních paprsků probouzela naše kapka vody. Rozespale se zavrtěla v okvětním plátku tulipánu jako v kolébce a chtěla ještě na chvíli zamhouřit svá očka, když v tom ji na bosé nožce cosi zašimralo. Mrzutě se posadila: „To si kapka nemůže přispat ani po tak dlouhé cestě?“ zívla. „Túra až z nebeských výšin a teď si ze mě ještě někdo bude tropit šprt'ouchlata!“ posteskla si, ale zvědavost jí nedala. Roztáhla okvětní plátky jako sametové závěsy a vpustila ty nezbedy, sluneční paprsky, do své ložnice.

Ofoukl ji jemný vánek provoněný lučním kvítím a z dálky k ní doléhal orchestr cvrčků, který společně se sborem ptáčků jarabáčků ještě nacvičoval dnešní ranní symfonii. Zasněně hleděla na tu scenérii před sebou, když ji něco opět pošimralo na chodidle. „To bude nějaké to stéblo trávy, které má byt o poschodí níže,“ napadlo ji a pokračovala ve výčtu: „Pode mnou stébla trávy, v přízemí početné rodiny všelijakých breberek, v suterénu

údržbář pan Krtek a na přechodnou dobu také žížaly. Prý tu staví nějakou novou podzemní dráhu. Jednou za den se tu také objevují paní domácí, co chodí uklízet pyl, včelky se jim myslím říká," přemítala. Stéblo se však ne a ne uvelebit a znovu ji něco polechtalo, tentokrát na malíčku. Vyklonila se tedy z kvítku, ale přes parapet uviděla jen stéblo stočené do klubíčka, jak si sladce nechává zdát o kamarádce ovečce, která ho má ráda takové, jaké je, a ne jen proto, jak moc bude šťavnaté až vyroste.

Tu ji však ten neznámý pošimral znovu a tentokrát ho spatřila. Vzadu na balkóně se krčil zbloudilý zlatavý paprsek a pisklavým hláskem špitl: „Moc se omlouvám, mladá dámo, že vás vyrušuji v takhle časných ranních hodinách, ale posílá mě sluníčko. Bude již pomalu čas na rozbřesk. Kapky rosy, že prý se mají připravit na scénu.“ Naše kapka chvilku napůl rozespale napůl překvapeně zírala na nově příchozího a v hlavě jí běžela jen dvě slova: „Kapky rosy... kapky rosy?“ Sklopila oči a tu ji padl do oka poslední dílek celé skládačky. Na sobě měla totiž oblečené lehounké třpytivé šaty se závojem, jež se ve svitu sluníčka duhově leskly. „Vždyť já jsem ta kapka rosy!“ rozesmála se na celé kolo a její smích ladil s prvním táhlým tónem smyčců, které již cvrčci rozezněli. „Prokristapána, už to začalo!“ vykřikla, rychle si přepudrovala nosík a v doprovodu slunečního paprsku pádila na scénu tančit z květu na květ tak ladně, jak to dokáže jedině luční princezna.

Tak to vidíte, to proto si nemohla naše kapka vyspávat až do oběda. Musela být na nohou o fous dříve než všichni ti okolní spáči, aby jim mohla ráno zpříjemnit tou nejkrásnější divadelní hrou, která je tady na rozkvetlé louce za celičkový den na

programu. A že mi jistě dáte za pravdu, že se jich tu odehrává celá spousta.

Jen mezi námi, v tom spěchu a nadšení si chuděra zapomněla máznout na svá líčka trochu toho opalovacího krému, tak se nám snad nespálí.

Autor: Pavlína Volfová

Vládci oceánů, kteří pamatují dinosauery

Žraloci jsou často vnímáni jako krvelačná monstra, ale věda ukazuje úplně jiný obraz. Jsou to fascinující tvorové, kteří v našich oceánech žijí již více než **455 milionů let**. Znamená to, že přežili pět masových vymírání druhů a na Zemi byli dříve než první dinosauři nebo dokonce stromy. V současné době je na světě více než **500 druhů** a každý z nich je unikátní.

Stáří žraloků

Určuje se **počítáním vrstev na páteřních obratlích** podobně jako u stromů. U mnoha druhů žraloků se na průřezu páteřních obratlů tvoří vrstvy podobné letokruhům stromů, které přirůstají (obvykle jednou ročně) a umožňují určit věk jedince.

V současné době vědci objevili nový způsob tzv. "**radiokarbonové datování uhlíkem-14**". V 50. a 60. letech lidé testovali jaderné zbraně, což zvýšilo množství uhlíku-14 v ovzduší. Tento uhlík se dostal do moře a následně do potravy žraloků. Když žralok roste, ukládá se uhlík-14 do jeho tkání. Vědci proto změří množství uhlíku-14 v těle žraloka – pokud ho je hodně, žralok se narodil po jaderných testech; pokud málo, je starší a narodil se ještě před nimi.

Tělo bez jediné kosti

Věděli jste, že žraloci nemají v těle jedinou kost? Patří mezi paryby, což znamená, že jejich kostra je tvořena z **pružné chrupavky** – stejného materiálu, jako jsou vaše uši nebo špička nosu. Díky tomu jsou lehčí a ohebnější. Místo kostí jim ke vztlaku pomáhají obrovská játra plná oleje. Jejich kůže je navíc pokryta drobnými šupinami, které připomínají zuby a na dotek působí jako smirkový papír.

Maskování

Žralok bílý je mistr kamufláže, který využívá **kontrastu mezi tmavým hřbetem a světlým břichem**, aby splynul s okolím při pohledu z různých úhlů. Pohledem shora má hřbetní stranu tmavě šedivou, takže tělo splývá s tmavými hlubinami oceánu, zatímco jeho břišní strana je bílá, při pohledu zespodu žralok splývá s vodní hladinou, do které proniká sluneční světlo. Tato kombinace barev znemožňuje kořisti žraloka včas zpozorovat, protože jeho tělo není ani tmavou siluetou, ani zářícím objektem, ale stává se téměř neviditelným.

Žraloci jako světlušky

Někteří žraloci ve tmě svítí. Jedním z nejpodivnějších faktů o žralocích je, že někteří z nich ve tmě svítí! Vědci nedávno objevili u Nového Zélandu tři druhy žraloků, kteří ve tmě svítí (na bříše a bocích mají speciální buňky zvané **fosfory**). Předpokládá se, že **bioluminiscence** těchto žraloků z hlubin jim pomáhá najít potravu, přilákat partnera a skrýt se před dravci pod hladinou – tím, že splývají s bledým světlem nad hladinou

Super-smysly a tisíce zubů

Žraloci mají oproti lidem dva smysly navíc. Pomocí tzv. **Lorenziniho ampulí** (malé černé tečky na rypci) dokážou vnímat elektrická pole, která vydávají svaly a srdce jiných živočichů. Mají také vrstvu v oku zvanou **tapetum**, díky které vidí ve tmě 10krát lépe než my. Dalším rekordem je jejich chrup. Například žralok bílý může za svůj život vystřídat více než **20 000 zubů**, které mu rostou v řadách jako na běžícím pásu.

Tajemství rozmnožování – sourozenci soupeřící už před narozením

Nejzajímavějším jevem je tzv. **nitroděložní (embryonální) kanibalismus**. Tento proces byl podrobně popsán například u žraloka písečného.

Samice má dvě dělohy, ve kterých se vyvíjí více embryí najednou. Jakmile se však jedno embryo vyvine natolik, že mu narostou zuby, začne požírat své menší a slabší sourozence. Nakonec v každé děloze přežije pouze jeden nejsilnější jedinec.

Proč k tomu dochází?

Na první pohled to může znít krutě, ale v přírodě jde o strategii přežití. Žraločí mláďata se rodí už velká (asi kolem jednoho metru), silná a schopná okamžitě lovit. Díky tomu mají mnohem větší šanci přežít v nebezpečném oceánském prostředí.

Speciální „mateřská výživa“

Embrya navíc nepožírají jen své sourozence. Matka během březosti produkuje i neoplozená vajíčka, která slouží jako

potrava pro vyvíjející se mládě. Díky tomu získává dostatek energie k dalšímu růstu.

Nejen jeden druh

Tento zvláštní způsob rozmnožování se nevyskytuje pouze u žraloka písečného. Podobné chování bylo zaznamenáno také u žraloka mako nebo žraloka sledřového.

Oči žraloků

Žraloci mají na očích oční víčka jako lidé, ale nepoužívají je k mrkání. Zatímco člověk mrká, aby zvlhčil a ochránil oko, žraloci mají jiné, mnohem účinnější způsoby ochrany zraku během lovu.

Mnoho druhů žraloků má oči při útoku chráněny speciální membránou (**mžurkou**), která oko překryje. Funguje podobně jako průhledný štít, který chrání oko před poraněním zmítající se kořistí.

Žralok bílý při finálním útoku, zejména na tuleně, oči často protáčí dozadu (tzv. **běльмо**), aby si je chránil před zraněním, a spoléhá v ten moment spíše na ostatní smysly. Během samotného kousnutí je žralok vlastně dočasně slepý.

Když se predátor stane kořistí

I „páni oceánů“ mají svého přemohitele: **kosatku dravou**. Kosatky jsou natolik inteligentní, že přišly na žraločí slabinu zvanou **tonická imobilita**. Když žraloka převrátí na záda, upadne do stavu dočasného ochrnutí a nemůže se bránit (žralok v tomto stavu může setrvat od **méně než jedné minuty až po několik hodin**). Kosatky pak žralokům s chirurgickou přesností

vyžírají játra bohatá na energii. Strach z kosatek je tak velký, že po útoku žraloci bílí celou oblast opouštějí i na několik měsíců.

Kdo je skutečný zabiják?

Navzdory filmům jako Čelisti žraloci na lidi útočí jen **zřídka**. Zatímco žraloci usmrtí **průměrně 6 lidí ročně**, lidé jich kvůli obchodu a rybolovu zabijí přibližně **100 milionů**. Přitom jsou pro zdraví oceánů nezbytní – udržují rovnováhu tím, že loví nemocné a slabé kusy. Bez nich by mořský ekosystém zkolaboval.

Rekordmani z hlubin

- Žralok obrovský je největším žralokem a měří **až 18 metrů a váží 40 tun**, přesto se živí jen drobným planktonem.
- Světlnoun drobný je nejmenším žralokem, měří jen kolem **8 až 20 cm** a vejde se vám do dlaně.
- Žralok grónský je nejdéle žijícím obratlovcem – může se dožít přes **400 let**.
- Samice žraloka obecného mohou být březí až **3,5 roku**.
- Některé druhy žraloků rodí živá mláďata a po narození mají dokonce „**pupík**“ (jizvu po pupeční šňůře), která je pár měsíců viditelná.
- Kladivouni mají díky svému unikátnímu tvaru hlavy (tzv. **cefalofoilu**) výjimečný rozhled, který pokrývá plných **360 stupňů**.
- Žralok bílý je schopný vyskočit celý z vody.
- Někteří žraloci jsou **teplokrevní** (tito žraloci dokáží zvýšit svou teplotu nad teplotu vody, což jim pomáhá při lovu se rychleji pohybovat).
- Žraloci mají různé osobnosti, stejně jako my.

Rozhovor s paní Doležalovou

Kdybyste měla celý den dělat cokoliv jiného, jen ne pracovat, co by to bylo?

Bud' bych cestovala, anebo bych četla. Ale opravdu bych četla nějakou pěknou knížku a lehla do postele a ani bych nemusela jíst. Pár takových dní, že jsem si četla už jsem měla, ale bylo to hodně dávno.

Jakou písničku byste si poslechla v těchto jarních dnech?

Já jsem školou tak poznamenaná, že já doma téměř nic neposlouchám a mám ráda klid. Ale když už, tak si pouštím dirigenta Morriconeho, který dělal filmovou hudbu k westernům, to je úžasná hudba.

Jaké by bylo vaše povolání, kdybyste nebyla učitelkou?

Bavilo by mě dělat průvodkyni v cestovní kanceláři, jezdit na zájezdy anebo ještě provázet na zámku.

Jaká je vaše oblíbená barva a promítá se to nějak do vašeho života?

Záleží na tom, jestli to je oblečení nebo by to byla třeba výmalba místnosti. Kdyby to bylo oblečení, tak takovou starorůžovou nosím docela ráda.

Je nějaká památka, kam byste se chtěla podívat?

Tam, kde jsem chtěla, už jsem byla. Paříž, Londýn, dokonce i v New Yorku jsem byla. Možná do Říma bych se ráda podívala, tam jsem ještě nebyla.

Je nějaké přísloví, podle kterého se řídíte?

Já vím, jaké přísloví, ale neřídím se podle něj. Bylo by dobré, abych se podle něj řídila. *Co můžeš udělat dnes, neodkládej na zítřek.* Ale málokdy se mi podaří to splnit.

Autor: Adéla Cejnarová

Škobrty

Jednoho dne stalo se, když král byl mdlý a znaven,
že rozum odložil, opit nad blahem.

Špatné rozhodnutí v té slabé chvíli učinil:
zlou ženu, již by ani Shakespeare nezkontrolil
do svých služeb uzmul.

Však nevinným poddaným se pomstil,
když tuto fúrii do služby vpustil.

Pythonem své svěřence trápí víc než Satan sám,
bídne učí řeči programovací,
neb učit — to ji nudí, to není štací její.
Jen čtení novinek a mobil přítel její,
její jest to potěšení.

Králi však stačila služba tato:
dvakrát do roka čeledína známka za to.
V této službě pomáhala kostka,
úsilí k tomu stačila hrstka.

Vždy hodila s ní dvojic,
výsledky zajistit chtíc:
první hod známku dal,
druhý váhu obstaral.

Žákům však zbývala naděje poslední,
že rok se naplní
a vládu předá hodnému dědu,
jenž všem vrátí zmizelému klidu.

Autor: neznámý přispěvatel

Křížovka

	anglicky 24	anglicky výzkum	výrobce lodního vybavení	iniciály pí Tučnickové	1. část tajenky	anglicky kopec	mužské jméno 18. 3.	anglicky dopis	chem. značka dusíku	přípona	obraz zveličující typ. rysy		prosil boha: ___ se	mužské jméno 19. 5.	autor básně Máj
geometr. útvar												herec beze slov			
muzikál: ___ story								___ zrna							
zkratka pro escape				trpasličí planeta											
nevytvořiti				Leoardo ___ Caprio							indián jinak			spojka	
český dirigent						pozůstatek svatého									voda v jiné podobě
zkratka Young Real Art					Východní Německo			estonsky na venkově						zkratka sulfidu	
fakulta chemicko-technická				citoslovce údivu			značka litru	píseň od Bruna Marse a Rosé				poslední písmeno abecedy	iniciály Nepraše		
předložka		počítačové procesory		nehni se z místa				lyžování v pizze							
anglicky nahoru			angličtina = další jazyk				písníčka od Katty Perry						ethanol		
2. část tajenky					anglicky Velikonoce	ženská česká kapela						obyvatel Irska			polsky číslo
	nést ve 3. osobě					značka výkonu						ten			
přímět k něčemu	anglicky sjednotit						odtržený kus ledu				3. část tajenky				
model Volkswagen							pohádka od Disney							bodlina	MPZ Malty
identifikační číslo zkratka			iniciály herce Trávnička			porucha	domáčky Daniel						opak slova ano		čichový orgán
taněční klub zkratka			vitamin	1. žena podle Bible				angl. neurčitý člen			chybové hlášení				
skotsky bláto				1. písmeno abecedy		anglicky ne		angl. neurčitý člen		rozkaz od slova vynést					

NÁPOVĚDA: EAL, EABAR, YRA

Tajenka: _____ dne je v jeho _____, úspěch _____ v jeho jaru.

Řešení tajenky prosím pošlete na e-mail dogy.casopis@seznam.cz do 21. 6. 2026.
Ze správných odpovědí bude vylosován výherce, na kterého čeká odměna.

Autor: Adéla Škopová

DĚKUJEME ZA PŘEČTENÍ!!!

ČASOPIS PRO VÁS PŘIPRAVILI:

Pavína Volfová

Petra Hejzlarová

Adéla Cejnarová

Adéla Škopová

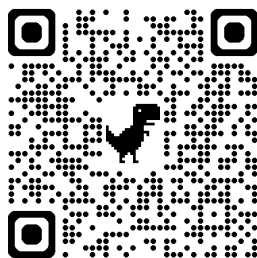
Milan Dvořák

a další anonymní přispěvatelé

S pomocí Mgr. Michaely Řehákové

Děkujeme! :-)

Něco nepřečtete? Navštivte internetovou verzi časopisu.

CHCEŠ SE STÁT ČLEMEM REDAKCE? KONTAKTUJ NÁS!

dogy.casopis@seznam.cz

SLEDUJ NÁS:

[@gympldka](https://www.instagram.com/@gympldka)

[@studentsky.parlament.gympldka](https://www.instagram.com/@studentsky.parlament.gympldka)

[Gymnázium Dobruška](https://www.facebook.com/GymnáziumDobruška)